

## A Hadtudományi Bizottság speciális MTA-doktori követelményei

A Magyar Tudományos Akadémia Hadtudományi Bizottsága hatáskörébe a honvédelem, a hadtörténelem és a hadseregek fejlesztése, a katonai szféra társadalomtudományi vonatkozásai, a katonai műszaki fejlődés kérdései, a védelem komplex problémái tartoznak. A bizottság által összeállított speciális doktori követelmények a Magyar Tudományos Akadémia Doktori Szabályzatára alapozódnak.

Az MTA IX. Osztály Hadtudományi Bizottsága hatáskörébe a honvédelemmel, a haderők történetével, hazai és nemzetközi fejlődésével, a hadügy társadalomtudományi aspektusaival, a haditechnikai fejlődés kérdéseivel és a védelmi szektor komplex problémáival foglalkozó tudományos munkák tartoznak. A bizottság befogadja a katonai biztonság nemzetközi és hazai tudományos problémáit vizsgáló multi- és interdiszciplináris műveket, valamint a szabadalmakat, megvalósított katonai műszaki alkotásokat is. Az értékelés speciális szempontjai az MTA Doktori Szabályzat és az MTA IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztály általános szabályzórendszerére épülnek.<sup>1</sup>

A pályázónak az általános szabályok szerint kell benyújtania a doktori fokozat megszerzésére irányuló kérelmét. Szakmai életrajzában ki kell térnie az újszerű elméleti eredményekre, gyakorlati, módszertani megoldásokra, alkalmazási módokra. Külön be kell mutatni a Magyar Honvédség, illetve szövetségi tagság érdekében elért eredményeket. A kutatási eredmények mellett a tudományos utánpótlásért végzett oktatási, képzési tevékenységet, illetve a tudományos közéleti, szakmai szervezőmunkát is dokumentálnia kell. A kérelemhez mellékelni kell a pályázó által jelentősnek tartott, a tudományos fokozat (kandidátus, PhD) megszerzését követő időszak eredményeit tartalmazó legfontosabb 5–10 tudományos publikáció (műszaki leírás) egy-egy példányát is. Idegen nyelven készülő hadtudományi doktori mű első-sorban angolul készíthető el, hogy felhasználható legyen a szövetségi és más

1 Lásd bővebben az MTA témával foglalkozó honlapjain:

- Magyar Tudományos Akadémia IX. Gazdaság- és Jogtudományi Osztály Hadtudományi Bizottsága: <http://www.mtahtb.zmne.hu/>;
- speciális követelmények tudományterületenként: <http://www2.mta.hu/?id=598>;
- MTA Hadtudományi Bizottság Határozata a mértékadó folyóiratok listájával kapcsolatos feladatokról: [http://www.mtahtb.zmne.hu/PDF/070321\\_HB\\_hatarozat\\_a\\_Mertekado\\_folyoiratokrol.pdf](http://www.mtahtb.zmne.hu/PDF/070321_HB_hatarozat_a_Mertekado_folyoiratokrol.pdf).

nemzetközi feladatok megoldásához. A tudományos tevékenységet az életmű egészére tekintjük meghatározónak, így a számbavétel és regisztrálás a teljes munkásságra kiterjed. A kérelmezőnek a tudományos munkásság rövid, szöveges összefoglalását, publikációs jegyzékét és hivatkozási jegyzékét elektronikus adathordozón is be kell nyújtani.

### **1. Publikációs tevékenység**

A habitusvizsgálat kiemelt része a pályázó publikációs tevékenységének értékelése. A kérelmezőnek valamennyi – a Magyar Tudományos Művek Tárában (MTMT) nyilvántartott – tudományos publikációjának jegyzékét az MTA Doktori Tanácsa által előírt módon kell benyújtani. Minimumfeltételnek számít legalább egy tudományos monográfia vagy több, társszerzővel (társszerzőkkel) írt (szerkesztett) tudományos könyv megléte. Monográfiának, vagy önállóan írt tudományos műnek kiadó által nyomtatásban megjelentetett és a széles szakmai közönséghez eljutott, nagy terjedelmű (minimum 7 szerzői ív) művet tekintjük, ami a tudományágazat, tudományterület egészét, vagy egy részét mind elméleti, mind módszertani, mind alkalmazási vonatkozásban feldolgozza, azokhoz új megállapításokat nyújt, s ezzel elősegíti a tudományterület fejlődését vagy eredményeinek megismerését. A műfaj szerint megkülönböztetett publikációk sorában kiemelkedően értékelendők a szövetségi és hazai dokumentumokban (szakstratégiák, szabályzatok, doktrínák, művelési eljárások, kiképzési módszerek, műszaki leírások, szabványok) integrált tudományos teljesítmények. Honvédelmi Minisztériumnál, szövetséges szervezeteknél, országos parancsnokságoknál, illetve hadtudományi kutatóhelyeken megjelent kiadványok közül csak a tudományosan elbírált (ISBN számmal rendelkező) monográfiák, könyvek, tanulmányok vehetők figyelembe.

A publikációs tevékenység számszerűsítése adott pontszám szerinti besorolással történik. A tanulmányok között elvárt legalább 15–20 olyan publikáció, amely nívós külföldi (A, B), avagy alapvető hazai (A kategóriás) folyóiratban jelent meg. Ezek között rendelkezni kell legalább 5 idegen nyelvű, lektorált, szakmai szempontból elismert, külföldi folyóiratban megjelent tanulmánnyal. A társszerzővel írt publikációk esetében az értékelési pontszámot egyszerezős egyenértékre kell átszámítani, függetlenül attól, hogy az írás katonai vagy polgári folyóiratban jelent-e meg. Minimális pontszám cikkek, tanulmányok esetében 150 pont, ebből 35 pont külföldön megjelent tanulmányok. Monográfiák, szakkönyvfejezetek esetében a minimális pontszám 60 pont, valamint legalább egy önállóan, avagy több társszerzővel (társszerzőkkel) írt tudományos mű. A pályázónak a publikációs jegyzékét az MTA HSZB által előírt bontásban kell összeállítani és benyújtania.

### **2. Hatás, hazai és nemzetközi elismertség**

A pályázó alkalmasságának megítélése a jelölt tudományos tevékenységének és eredményeinek a hadtudományok fejlődésére, ismeretanyagának gyarapítására, az oktatásra, valamint a honvédelmi gyakorlat hazai és nemzetközi fejlesztésre gyakorolt hatása alapján történik. A habitus megítélésénél kiemelten figyelembe kell venni,

hogy a kérelmező tudományos munkája mennyire járult hozzá a nemzeti hadtudomány, a hadügy, a védelmi közigazgatás és katasztrófavédelem, a védelmi ipar, a nemzetközi béke és biztonság fejlődéséhez, a szövetségi követelmények teljesítéséhez. A hadtudomány nemzetközi bázisintézményeihez elsősorban a külföldi felsőfokú katonai intézményeket, a NATO és EU katonai akadémiákat, valamint az európai és amerikai kutató intézeteket kell számítani. A határterületeknél, interdiszciplináris témáknál figyelembe kell venni a polgári oktatási és kutatási intézményekben végzett tevékenységet is.

### *2.1. Idézettség, hivatkozások*

A hadtudományi publikációk értékelésekor a hazai szakmai és a külföldi (ld. mértékadó folyóiratok listája) referáló folyóiratokra és adatbázisokra kell támaszkodni. A hadtudományi téma polgári szakirodalomban való megjelenése esetén az értékelést az adott folyóirat illetékes bizottság általi besorolása alapján kell elvégezni. A lista csak mindenki által hozzáférhető és megjelent publikációkat tartalmazhat, minősített írások hivatkozásul nem használhatók fel. Függetlennek tekinthető a hivatkozás, ha az idéző és az idézett közleménynek nincs közös szerzője. Az idézettségénél meg kell adni az idéző és az idézett közlemény címét, szerzőjét, a hivatkozott folyóirat, könyv nevét, illetve címét, évfolyamát, oldalszámát. A lista önhivatkozásokat, társszerző önhivatkozásokat nem tartalmazhatja. A független hivatkozások jegyzékét mellékelni kell a pályázathoz, az adott cikk, illetve a hivatkozás helyének pontos megjelölésével. Minimális követelmény, hogy a jelölt tudományos publikációira vonatkozó hivatkozásoknak, idézeteknek, illetve utalásoknak száma legalább 30 legyen, amelyből legalább 10 minőségi hazai (A, B kategóriás) vagy külföldi (A, B kategóriás) folyóiratban vagy könyvben jelenjen meg. A minőségi hivatkozásokat (az idéző szerző, a mű és az idézet) a publikáció megfelelő másolatával csatolni kell a pályázathoz. A hivatkozásokkal elérendő minimális pontszám 60 pont, amelyből legalább 30 pont a mértékadó hazai és külföldi folyóiratban, illetve hazai vagy külföldi könyvkiadónál megjelent kötetben levő hivatkozás.

### *2.2. Részvétel tudományos képzésben és minősítésben*

Ez az értékelési szempont csak a doktori képzésben tartósan folytatott oktatói tevékenységre, a tudományos minősítésben való részvételre (bírálatok, bizottsági tagság stb.) vonatkozik. Kiemelten értékelendő a doktori iskolai törzstagság, a sikeres doktori védés(ek) témavezetői (konzulensi) tevékenysége, valamint a külföldi hallgatók tudományos továbbképzésében végzett munka. A minősítésnek elsősorban a Nemzeti Közszolgálat Egyetem doktori iskoláinál, illetve a külföldi katonai egyetemeken és kutatási intézményeknél végzett tevékenységre kell kitérni. Értékelésre kerül továbbá az országos tudományos diákköri konferenciákon nyertes dolgozatok, illetve más hazai vagy külföldi szakmai feladatok, pályázatok témavezetése. Az elérhető maximális pontszám: 20 pont.

### 2.3. Egyetemi oktatás, tananyagfejlesztés

A Bizottság külön értékeli és korlátozott mértékben figyelembe veszi a pályázó adott tudományág, szakterület korszerű ismeretanyagát kritikailag feldolgozó, értékálló-nak bizonyult tankönyveit, egyetemi jegyzeteit, szakvezetői tevékenységét, illetve a pályázó részvételét a szakprogramok és újszerű tantárgyi programok kidolgozásában. Fontos értékelési szempont a pályázó dokumentált hazai és nemzetközi iskola-teremtő oktatói tevékenysége. Az e területen elérhető maximális pontszám 10 pont.

### 2.4. Kutatási projektek, műszaki és gyakorlati alkalmazások

A kérelemben külön ki kell térni arra a legfontosabb három kutatási témára, amivel a pályázó foglalkozott az életmű során, de döntően a tudományos fokozat megszerzése után. Be kell mutatni azokat a hazai országos vagy nemzetközi projekteket, melyeken belül a jelölt eredményes (publikált) témavezetést folytatott, vagy programok, alprogramok irányítását végezte, és e témák kidolgozása során, a szakterületen jelentős eredményeket ért el. E tevékenység során figyelembe vehetők a nemzetközi szervezetek és intézmények részére készült szakértői jelentések, vagy tudományos szakértői tanulmányok. A műszaki alkotásokat a Bizottság az MTA VI. Műszaki Tudományok Osztálya illetékes bizottságai értékelései alapján, kettős teljesítménymérések elkerülésével veszi figyelembe. A nemzetközi projekteken való irányítói, érdemi részvétel szintén fontos értékelési szempont. Az elérhető maximális pontszám 10.

### 2.5. Tudományos közéleti tevékenység

Jelentős országos (Hadtudományi Bizottság, Magyar Hadtudományi Társaság vagy más határterületi tudományos társaságok, egyesületek) és/vagy nemzetközi tudományos szervezetekben betöltött vezetői tisztség, választott tagság (például az akadémiai jellegű tudományos társaságok esetében), valamint a tudományos folyóiratok szerkesztő bizottságában tagság, szerkesztői feladatok ellátása. A jelölt rangos (nemzetközi) elismertsége nemcsak publikációs munkássága és a közéletben végzett tevékenysége alapján mérhető, hanem tudományos, szakterületi tevékenységének külföldi elismerése (kitüntetések, címek, meghívások, szakértői felkérések stb.) alapján is. Ezért a jelöltnek szakmai életrajzában ki kell térnie a külföldi egyetemektől, akadémiaiktól kapott tiszteletbeli doktorátusra, tagságra, a tudományos és oktatói teljesítmény elismerésül kapott kitüntetésekre, külföldi vendégprofesszori tevékenységre, a nemzetközi szervezeteknél és intézményeknél végzett szakértői, tanácsadói megbízásra, valamint meghívásos külföldi előadásokra és tanulmányutakra. Az elérhető maximális pontszám: 10 pont.

### 3. A doktori műre, illetve a tézisekre vonatkozó követelmények

A pályázó a doktori címre doktori művel pályázhat, amely háromféle formában valósulhat meg:

- Az előző fokozatszerzés utáni időszakban elért új tudományos eredményekre épülő értekezés (terjedelme 7–14 szerzői ív [függelékek és irodalomjegyzék nélkül], cca. 150–300 oldal)
- A kérelem benyújtása előtt legfeljebb 3 évvel korábban megjelent, döntően az előző fokozatszerzés utáni időszakban elért új tudományos eredményeire épülő önálló monografikus könyv (a könyv tartalmi követelményeinek és terjedelmi kereteinek meg kell egyeznie az önálló értekezés követelményrendszerével)
- Rövid értekezés, amely egy rendkívül kivételes forma, csak azok kérhetik, akik jelentős hatást gyakoroltak tudományterületük fejlődésére, új kutatási irányokat nyitottak meg, amiről számos egyszemélyes, az adott szakterületen élenjáró nemzetközi folyóiratban közölt cikk és/vagy nemzetközi kiadónál idegen nyelven megjelent és bizonyítottan elismerést szerzett tudományos könyv, illetve jelentős számú érdemi hivatkozás tanúskodik hasonló kategóriájú művekben.

A disszertációhoz, az önálló könyvhöz és a rövid értekezéshez külön összefoglalót (téziseket) kell mellékelni, amelyet elektronikus formában (az MTA honlapjára feltöltve) és nyomtatott füzetben is köteles benyújtani a kérelmező. A „tézisek” követheti a tudományos disszertációk felépítését (célkitűzés, módszer, főbb eredmények, hasznosítás, irodalom), vagy szorítkozhat csak a főbb eredményekre, megfelelő bevezetővel és a tézisek eredetiségét, jelentőségét bizonyító publikációs jegyzékkel együtt.

### 4. Önértékelés, az elért tudományos eredmények bemutatása

A jelölt tudományos munkássága színvonalának megítélése nagymértékben a pályázó által megjelölt és a Bizottsághoz 3 példányban eljuttatott 5–10 kiemelt, legfontosabb tartott tudományos publikációján (folyóiratcikk, könyvrész) alapul. A habitus-vizsgálókon kívül a jelöltnek magának is értékelnie kell (10–15 oldalban) saját tudományos eredményeit, munkásságát, helyét, szerepét és hozzájárulását a tudományágazat, -terület fejlődéséhez, ismeretanyagának bővüléséhez. Az eredmények lehetnek új elméleti tételek, modellek és/vagy módszerek, gyakorlatban alkalmazott elvek, megoldások, műszaki vagy más gyakorlati alkotások, illetve már ismert tételek, modellek és/vagy módszerek újszerű alkalmazásai, továbbá az ezekből nyert új és fontos összefüggések. A pályázó által önértékelésként elkészített teljesítményjegyzéket 3 példányban, nyomtatott formában és elektronikus úton kell – a pályázat beadásával együtt – a Bizottság elnökéhez eljuttatni

### *5. A pontrendszer és a pontozási eljárás*

A Bizottság az osztály általános követelményei és a bizottság speciális elvárásai alapján, végrehajtja a pályázó tudományos munkásságának értékelését, tudományos habitusának megítélését. A minőségi értékelésre a bizottság három fő habitusvizsgálót kér fel, amelyből egy fő a bizottságon kívüli szakértő lehet. A referálóknak meg kell ítélni, hogy valós tudományos életműről van-e szó, a pályázó milyen új, hadtudományokat gazdagító elméleti eredményeket ért el, gyakorlati módszereket dolgozott ki, szabadalmakat, illetve műszaki alkotásokat nyújtott be, és értékelni kell a jelölt iskolateremtő, tudományos közvéleményt formáló szerepét is.

A Hadtudományi Bizottság 340 pontban határozza meg azt a minimum értéket, amelyet a pályázónak el kell érnie. Alacsonyabb pontszám esetén a Bizottság a pályázó értékelését elutasítja. A bizottság az érdemi és komplex habitus-vizsgálatot a habitusvizsgálók előterjesztése, illetve a pályázó önértékelése alapján végzi el. A kvantitatív értékelést szolgáló pontozás nem helyettesíti a pályázó tudományos habitusának érdemi és komplex értékelését.

Amennyiben a hadtudományok területén más diszciplína képviselője kíván fokozatot szerezni, a meghatározott pontszámnak legalább 50%-át a bizottság illetékességi hatáskörébe tartozó területeken kell elérni.